

Broj 857/25

Podgorica, 16. april 2026. godine

DĆM/DĆM

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u skladu sa članom 41 Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 42/2011, 32/ 2014 i 21/17), nakon sprovedenog postupka po pritužbi XX iz Podgorice, daje sljedeće

M I Š L J E N J E

I UVOD

1. Pritužbu je podnijela XX, koja je određeni vremenski period bila zaposlena u JU SSŠ „Ivan Uskoković“. U pritužbi i dopuni pritužbe je, u suštini, navela: da je njen amgažman u školi bio godinu ipo dana a na radnom mjestu nastavnice saobraćajne grupe predmeta u periodu od 6. novembra 2024. godine do 30. aprila 2025. godine; da je u svom radu uvijek izlazila u susret radnim kolegama; da je tako mijenjala koleginicu XY jako puno puta; da je ta koleginica konstantno tražila da je neko mijenja i da je sve to, kako navodi, bilo u dogovoru sa direktoricom; da je od početka te školske godine koleginicu XY mijenjala preko 10 puta po 3 časa samo za predmet „XXXXXXXX“ za koje ima dokaze koje je proslijedila i direktorici ZZ; da je koleginicu XY mijenjala i kada joj je uginuo pas; da se dešavalo da pokrije i časove kolege BB; da za sve te časove nije ispunjavala honorarnu listu zbog očekivanja kolega da jedni druge mijenjaju i kada to njoj ne odgovara; da je od koleginice XY iskorištena na način da nakon bolovanja od mjesec dana nije došla na posao dva dana, a za sve to vrijeme su je ona i kolega LL mijenjali; da je direktorica bila upoznata sa svim ovim i da je nastavnicu XY opravdavala tim da je jako aktivna u projektima za školu i u aktivu; da smatra da je svako dužan da odradi svoje časove bez obzira na sve to; da je mijenjala iz straha jer su koleginica XY i direktorica u rodbinskoj vezi i da ona to jako koristi; da je to rekla i na aktivu saobraćaja; da je njen strah, kako navodi, bio opravdan jer čim je odlučila da prekine „začarani krug iz kog nema izlaza“ dobila je usmeno obavještenje od sekretara na hodniku škole da joj ugovor nije produžen zbog njenih problema; da u toj školi vlada nepotizam, da se zapošljavaju ljudi preko rodbinskih veza; da je ona, majka dvoje maloljetne djece, 5 godina bila na birou i da je dobila mogućnost za posao , a smatra da prostora za zaposlenjem u toj školi ima; da dati raskid ugovora u tom momentu nije profesionalan nego je revanšizam obzirom da je

pokrenula stvari i otkrila šta se dešava u školi; da više nije mogla da trpi i radi tuđi posao i da za isti rad preko norme nije plaćena i da se ne smije potpisati u dnevniku jer to mjesto ostaje kolegama da se potpišu iako časove nijesu održali; da to sve traje jako dugo; da kolege koje su u vezi sa direktoricom to dobro iskorištavaju a ona koja je bila na ugovoru osjetila je dozu pritiska koji se vršio; da za period njenog angažmana nikad za mijenjanje nisu obaviješteni od strane uprave škole ili obaviješteni u zbornici već sve ide preko koleginice XY, s riječima da je direktorica upoznata; da je direktorica, nakon jednog razgovora odlučno rekla da je sa svim upoznata i da je dala dozvolu da traže mijenjanje; da stvar nije samo u mijenjanju već je to, kako navodi, klasični mobing od strane koleginice jer ima zaštitu od direktorice; da to što, od prvog dana njenog angažmana, direktorica ulazi na časove bez najave, bez obavijesti za hospitaciju smatra mobingom od strane direktorice; da je direktorica mnogo puta ušla na njen čas kao na provjeru da vidi kako se radi; da je postupak direktorice, kako navodi, klasičan mobing i pritisak na njen rad jer je često na sjednicama indirektno prozivala i govorila da kod nekih profesora uđe da vidi šta rade nakon čega se osjećala prozvano; da smatra mobingom i to što joj je direktorica odložila termin za stručni ispit na Veliki četvrtak, dva dana prije polaganja, a idući termin nije mogla da dobije jer joj je rekla da nema vremena za to sada i ne zna kada će ga imati i da će navodno javiti; da zakonski ima pravo na to i da su nakon prvog odgođenog termina dužni da joj daju novi termin u roku od 15 dana, što nije urađeno i da to smatra mobingom jer je nezainteresovana za probleme ostalih kolega; da smatra mobingom konstataciju direktorica da je podnositeljka pritužbe mogla uništiti školu, to jest ugled škole, nakon događaja koji se desio kada je jedan učenik sa njenog časa pozvao SOS i rekao da će nekog ubiti; da je zakonska obaveza direktorice bila da o tome obavijesti Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija; da ako je to njena krivica neka inspekcija to dokaže, a ne da se ona etiketira sa problemima povodom tog događaja; da direktorica nije obavijestila Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija i samim tim je, kako navodi, zloupotrijebila svoj položaj i to sve sakrila i da na osnovu toga ona dobija rješenje o prestanku radnog angažmana; da nije dobila niti koji drugi argument na svoj rad sem tog a tvrdi da nije tačan, jer direktorica nije obavila hospitaciju za sav njen angažman a da je bila po zakonu dužna; da mnoge stvari i učenici primijete, kao na primjer, ulazjenje svako malo na čas, provjere i da je nakon toga bila izložena provokacijama učenika gdje su govorili da će dobiti otkaz, da će bez posla da čisti, da je nisu uspjeli otjerati a htjeli su, što je zavedeno u pedagoškoj službi; da je sa tim učenicima obavljen razgovor i da su neki kažnjeni ukorom; da je ovaj mobing trajao periodično sa ciljem ugrožavanja njenog ugleda, časti, ljudskog dostojanstva i integriteta i sve do eliminacije s radnog mjesta što je i slutila, jer se u školi provlači infomacija da je direktorica našla nekog bliskog sebi i da ta osoba dolazi na mjesto na koje je bila zaposlena podnositeljka pritužbe; da se obraćala

Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija putem prijave i otvorenog pisma; da je dva mjeseca kasnije prosvjetna inspekcija poslala u JU SSŠ „Ivan Uskoković“; da do dana podnošenja pritužbe nije dobila nikakvo obavještenje o nalazima i zaključcima inspekcijskog nadzora, iako je ona bila podnosilac prijave u kojoj je ukazala na težu povredu radnih obaveza i kršenja zakona; da je bila primorana da drži časove drugoj grupi učenika umjesto koleginice koja te časove nije izvodila, a da za te časove nije primila naknadu; da je obaviještena od školskog odbora da je pomenutoj koleginici uručen otkaz a drugom kolegi šestomjesečna uslovna mjera; da to nije odgovor na njenu prijavu niti pitanje naknade za njen stvarni rad; da je istim zahtjevom tražila da joj se bez odlaganja dostavi izvještaj prosvjetne inspekcije sprovedene u JU SSŠ „Ivan Uskoković“ povodom njene prijave; da joj se obrazloži na osnovu kog zakona direktorica odbija da joj prizna i isplati časove koje je zaista održala iako je bila plaćena samo za jednu grupu a radila je i sa drugom; da je putem sjednice nastavničkog vijeća utvrđeno da pomenuta koleginica nije držala nastavu u periodu od osam mjeseci iako je uredno potpisivala časove u dnevniku; da je time došlo do neslaganja između stvarno održane i evidentirane nastave, što predstavlja ozbiljno kršenje zakonskih obaveza i pravilnika o radu; da je u toj prijavi takođe skrenula pažnju Ministarstvu na polaganje stručnog ispita, imajući u vidu okolnosti kroz koje je prošla i narušene odnose u kolektivu; da smatra da postoje razlozi za sumnju u objektivnost pojedinih članova komisije; da je nezvanično obaviještena da se o njoj iznose kvalifikacije da je nepismena i da ne treba da dobije licencu jer će se javiti na konkurs što je kod nje izazvalo ozbiljnu zabrinutost da postupak neće biti sproveden nepristrasno i u skladu sa zakonom; da je ukazala i na okolnosti pod kojima je prvi put polagala stručni ispit; da je u tom periodu bila u drugom stanju i da je pod velikim stresom izašla na polaganje svjesna pomenutih nezvaničnih informacija da se njeni izgledi za uspjeh dovode u pitanje; da je nedugo nakon polaganja doživjela gubitak trudnoće; da je na sam dan polaganja svjedočila neprimjerenim ponašanjima i komentarima u zbornici gdje su se pojedine kolege kladile da, zbog njenog ranije otvorenog pisma upućenog Ministarstvu, neće biti dozvoljeno da položi stručni ispit, što se i desilo; da to dodatno potvrđuje njenu bojazan da u toj školi ne može imati jednako tretiranje niti objektivne uslove za polaganje; da je prekršen Zakon o polaganju stručnog ispita; da je poslednji put ispit održan 30. maja 2025. godine a da je zakonski rok za ponovni izlazak na ispit 60 dana što do dana podnošenja pritužbe nije omogućeno; da zbog svega navedenog traži od Ministarstva da joj omogući polaganje prava i pedagogije pred drugom komisijom i u drugoj školi kako bi se obezbijedili nepristrasni i dostojanstveni uslovi u skladu sa zakonom.

II ISPITNI POSTUPAK

2. U cilju utvrđivanja pravno relevantnih činjenica i okolnosti, Zaštitnik je, saglasno odredbi člana 35 stav 2 Zakona o Zaštitniku/ci, 24. decembra 2024. godine, aktima br. 857/25 i 857/25-1 zatražio od JU SSŠ "Ivan Uskoković" i od Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija da se izjasne na navode iz pritužbe.

3. Aktom JU SSŠ "Ivan Uskoković" broj 86 od 15. januara 2026. godine je, pored ostalog, navedeno:

- Da JU SSŠ „Ivan Uskoković" u potpunosti, nedvosmisleno i kategorično osporava sve navode iz pritužbe XX kao neistinite, činjenično netačne, pravno neutemeljene i proizvoljne i da se u konkretnom slučaju ne radi o povredi bilo kog prava iz nadležnosti Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, već o pokušaju da se zakonito, stručno i odgovorno postupanje obrazovne ustanove prikaže kao navodna povreda ljudskih prava;
- Da je XY bila angažovana u JU SSŠ „Ivan Uskoković" na osnovu ugovora o radu na određeno vrijeme od 30 dana, o čemu postoji potpuna i uredna dokumentacija;
- Da u skladu sa članom 164 stav 7 Zakona o radu, ugovor o radu na određeno vrijeme prestaje istekom roka na koji je zaključen i da shodno navedenoj zakonskoj normi, u konkretnom slučaju podnositeljki nije uručen otkaz, protiv iste nije vođen disciplinski postupak, niti je preduzeta bilo kakva sankcija, već je njen radni angažman prestao isključivo istekom ugovorenog roka, što predstavlja zakonit, uobičajen i pravno nesporan način prestanka radnog odnosa;
- Da su u potpunosti neistinite tvrdnje podnositeljke da joj je „saopšten otkaz" ili da je prestanak rada izvršen na nezakonit ili ponižavajući način;
- Da sekretarka škole nije podnositeljku „pozivala" niti zakazivala razgovor, već su se iste srele na hodniku škole, neposredno pored toaleta preko puta kancelarije sekretarke;
- Da je sekretarka u prisustvu računovođe škole, koja je jasno čula događaj, zamolila podnositeljku da, kada završi korišćenje toaleta, dođe u kancelariju;
- Da po dolasku u kancelariju, podnositeljki je mirno i profesionalno saopšteno da joj ugovor o radu na određeno vrijeme i koji ističe, neće biti produžen u maju;
- Da je podnositeljki ponuđeno da sjedne i da je razgovor protekao bez ikakvih pritisaka ili neprimjerenog ponašanja, a ista je izjavila da će rješenje potpisati, kada bude sačinjeno;
- Da je po izradi rješenja, podnositeljka uredno potpisala dokument, a primjerak joj je lično uručen, čime je postupak sproveden transparentno, zakonito i u skladu sa važećim propisima;
- Da neproduženje ugovora o radu predstavlja zakonsko pravo poslodavca, a ne njegovu obavezu, te se ne može kvalifikovati kao povreda prava, diskriminacija ili mobing;
- Da su razlozi za neproduženje ugovora isključivo objektivne, profesionalne i stručne prirode;
- Da su tokom angažmana XX evidentirani ozbiljni i kontinuirani problemi u realizaciji nastave, naročito u pogledu održavanja discipline, autoriteta u učionici i kontrole nastavnog procesa;

- Da su njeni časovi često zahtijevali dodatne intervencije i da su se učenici podnositeljki obraćali neprimjereno, a da je na časovima zabilježena upotreba mobilnih telefona suprotno pravilima škole, osim u slučajevima kada je njihova upotreba bila izričito planirana nastavnim sadržajem, što u konkretnim situacijama nije bio slučaj gdje je evidentirano da podnositeljka na pomenutom času nije uopšte primijetila ili adekvatno reagovala na ponašanje učenika tokom časa, uključujući i tzv. „SOS pozive“, iako je uredno prisustvovala času i obavljala nastavne aktivnosti predviđene planom;
- Da podnositeljka nije bila upoznata niti uključena u aktivnosti koje su se odvijale izvan njene kontrole, što jasno pokazuje da njen autoritet i sposobnost nadzora nad učionicom nisu bili dovoljni i da realizacija nastavnog procesa nije bila u njenoj potpunoj kontroli;
- Da ovaj faktografski podatak potvrđuje da podnositeljka sebe ne smatra odgovornom za takvo ponašanje učenika na času što je izvan mogućnosti njenog nadzora i dodatno opravdava odluku škole o neproduženju ugovora;
- Da podnositeljka nije imala ni položen stručni ispit, ni u trenutku zasnivanja radnog odnosa, niti tokom trajanja ugovora a da polaganje stručnog ispita predstavlja zakonski preduslov za samostalan i punopravni rad u nastavi, dok se angažovanje lica bez položenog stručnog ispita može vršiti isključivo privremeno, uz pojačan nadzor i uz procjenu opravdanosti takvog angažmana;
- Da u okviru pedagoško - psihološke službe škole postoje uredne evidencije i službene zabilješke koje se odnose na dešavanja na časovima podnositeljke, kao i na njen odnos sa učenicima;
- Da navedene evidencije sadrže podatke o problemima u održavanju discipline, učestaloj potrebi za intervencijama, kao i poteškoćama u uspostavljanju autoriteta i pedagoške kontrole nad odjeljenjem;
- Da postojanje ovih službenih evidencija predstavlja dodatnu, objektivnu i nezavisnu potvrdu da podnositeljka nije bila u mogućnosti da na adekvatan način kontroliše, upravlja i usmjerava nastavni proces, što je od suštinskog značaja za bezbjedno i kvalitetno odvijanje obrazovno-vaspitnog rada;
- Da je Uprava škole bila dužna da navedene činjenice cijeni prilikom odlučivanja o opravdanosti daljeg angažovanja podnositeljke, imajući u vidu prvenstveno najbolji interes učenika;
- Da JU SSŽ „Ivan Uskoković“, kao javna obrazovna ustanova, ima zakonsku i ustavnu obavezu da štiti najbolji interes učenika, da obezbijedi zakonit, bezbjedan i kvalitetan obrazovno-vaspitni proces, kao i da angažuje nastavni kadar koji posjeduje potrebne stručne i pedagoške kompetencije;
- Da je Uprava škole shodno toj obavezi, bila dužna da prilikom odlučivanja o produženju ugovora cijeni stručnu osposobljenost zaposlenog, njegovu sposobnost za samostalan rad sa djecom, kvalitet realizacije nastavnog procesa, uticaj rada nastavnika na disciplinu, bezbjednost i pedagošku "klimu" u učionici;
- Da u tom kontekstu, odluka da se po isteku ugovora ne produži dalje angažovanje podnositeljke predstavlja odgovorno, zakonito i profesionalno postupanje, doneseno isključivo u interesu učenika i kvaliteta nastavnog procesa;
- Da nakon toga niko nije angažovan na tom radnom mjestu što je opet proizvoljan podatak podnositeljke;

- Da su u potpunosti netačni navodi podnositeljke da su zamjene časova vršene uz znanje i saglasnost direktorice škole;
- Da se podnositeljka nikada nije obratila direktorici niti je tražila provjeru da li je uprava upoznata sa eventualnim zamjenama;
- Da su sve zamjene samovoljno i neformalno dogovarane isključivo između podnositeljke i XY, bez znanja i saglasnosti uprave škole;
- Da direktorica posebno ističe da je, u momentu kada je ona kao nadležni organ u ustanovi saznala za navedene radnje, bila zakonski obavezna, a ne samo ovlašćena, da preduzme radnje radi utvrđivanja činjeničnog stanja i eventualne disciplinske odgovornosti;
- Da do tog momenta direktorica škole nije imala saznanja o neformalnim i neovlašćenim zamjenama časova koje su samoinicijativno dogovarane između podnositeljke i XY, niti je postojala bilo kakva pisana ili usmena saglasnost uprave škole za takva postupanja;
- Da je saznanje o nepravilnostima nastupilo tek nakon izbijanja svadje između navedenih zaposlenih, kada su relevantne informacije i činjenice prvi put postale dostupne direktorici škole;
- Da je odmah po saznanju, direktorica postupajući u skladu sa zakonom i svojom eksplicitnom obavezom pristupila prikupljanju podataka od ostalih članova aktiva obraćajući im se službenim mejlovima, pribavljajući izjave i dokumentaciju, pri sprovođenju postupka u cilju utvrđivanja odgovornosti;
- Da nakon sprovedenog disciplinskog postupka, u kojem su utvrđene sve relevantne činjenice, donesena je odluka o prestanku radnog odnosa - otkaz XY zbog teške povrede radne obaveze;
- Da ovakvo postupanje direktorice jasno potvrđuje da škola nije tolerisala nepravilnosti, niti je postupala selektivno ili pasivno, već je reagovala blagovremeno i isključivo na osnovu utvrđenih činjenica i dokaza, a ne ličnih odnosa ili subjektivnih navoda;
- Da navodi podnositeljke o mobingu, pritiscima, revanšizmu, diskriminaciji, nepotizmu i zloupotrebi položaja su paušalni, neargumentovani i bez ikakvog činjeničnog i pravnog utemeljenja;
- Da tokom njenog angažmana nije postojao kontinuitet radnji koji bi mogao predstavljati mobing u smislu važećih propisa, nijedno pravo joj nije uskraćeno, niti je prema njoj preduzimana bilo kakva nezakonita ili diskriminatorna radnja;
- Da pritužba podnositeljke očigledno predstavlja pokušaj da se ličnim nezadovoljstvom zbog neproduženja ugovora ospori zakonito postupanje škole i prikaže kao povreda ljudskih prava, iako za takvu tvrdnju ne postoji ni činjenični ni pravni osnov;
- Da na osnovu svega navedenog, JU SSŠ „Ivan Uskoković“ konstatuje da u konkretnom slučaju nije došlo do povrede bilo kog prava XX, te da je pritužba u potpunosti neosnovana.

4. Aktom broj 07-604/25-4924/5 od 12. februara 2026. godine u izjašnjenju Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, pored ostalog, je navedeno:

- Da se podnositeljka obraćala Ministarstvu u više navrata i da su predmet njenog interesovanja bile navodne nepravilnosti u isplati novčanih sredstava za održane časove i navodne teškoće i neprijatnosti koje je imala prilikom zakazivanja termina popravnog roka za plaganje stručnog ispita;

- Da su predstavnici Ministarstva organizovali sastanak sa podnositeljkom i sa XY povodom toga tokom jula 2025. godine;
- Da je tokom sastanka objašnjena uloga Ministarstva kao upravnog organa i kolegice su upućene na instituciju Prosvjetne inspekcije koja je nadležna za rješavanje tih pitanja;
- Da je traženo dodatno pisano izjašnjenje uprave SSŠ "Ivan Uskoković" Podgorica u kom se navodi da na osnovu neposrednog uvida u dostavljene izjave i dostupne dokumentacije, službene evidencije, kao i praćenja realizacije nastavnog procesa, utvrđeno je postojanje ozbiljnih nepravilnosti, sistemskih propusta i postupanja suprotnih važećim zakonskim, podzakonskim i internim aktima te ustanove;
- Da ističu da podnositeljka tokom trajanja svog angažmana nije pokazala adekvatan nivo poznavanja osnovnih pedagoških, stručnih, administrativnih i pravnih obaveza koje proizilaze iz propisa iz oblasti obrazovanja, niti je ispoljila potreban stepen profesionalne odgovornosti u obavljanju povjerenih poslova;
- Da posebno naglašavaju da podnositeljka nije uredno, samostalno i lično vodila pedagošku dokumentaciju za časove za koje tvrdi da ih je realizovala i da nijedan od navodnih časova nije evidentiran od strane podnositeljke u zvaničnoj odjeljenskoj knjizi, čime je povrijeđena njena osnovna zakonska obaveza kao nastavnika;
- Da umjesto toga, prema utvrđenim činjenicama, časove je u pedagoškoj dokumentaciji evidentirala XY, potpisujući se kao realizator nastave, iako su, prema njihovom međusobnom dogovoru, iste navodno realizovane od strane XX;
- Da se navedeno postupanje zasnivalo isključivo na njihovom privatnom, neformalnom i nezvaničnom dogovoru, bez znanja, saglasnosti i odobrenja uprave ustanove;
- Da Uprava škole ni u jednom momentu nije bila obaviještena o postojanju takvih dogovora, niti o načinu realizacije nastave i da o navedenom ne postoji nikakva pisana odluka, službeni nalog, izmjena rasporeda časova, rješenje ili drugi akt kojim bi takvo postupanje bilo institucionalno i pravno odobreno;
- Da su na taj način, imenovane realizovale nastavu mimo zakonom propisanih procedura bez odgovarajućeg nadzora, kontrole i institucionalne odgovornosti, čime su postupale suprotno važećim propisima i profesionalnim standardima;
- Da posebno ističu da su podnositeljka i XY svjesno prikrivale postojanje svojih međusobnih dogovora od Uprave ustanove i nadležnih organa, ne obavještavajući iste o stvarnom načinu organizacije nastave i evidentiranja časova i da je takvim postupanjem stvoren netačan prikaz o realizaciji nastavnog procesa i onemogućena je pravovremena kontrola zakonitosti rada istih;
- Da naglašavaju da podnositeljka nije iskazala spremnost da, u skladu sa propisanim procedurama, preuzme formalnu i zvaničnu zamjenu za XY i da podnositeljka nije prihvatila da bude uvedena u zvaničnu evidenciju kao zamjena niti da preuzme punu odgovornost za izvođenje nastave i vođenje dokumentacije, već je pristala na neformalni aranžman bez pravnog osnova;
- Da je saradnja između imenovanih prekinuta nakon njihovog međusobnog konflikta, kada podnositeljka više nije bila spremna da nastavi sa takvim načinom rada;
- Da je tek nakon toga postalo jasno da je prethodni angažman podnositeljke bio zasnovan na nezvaničnim i nezakonitim dogovorima, a ne na institucionalno uređenim procedurama uz saglasnost uprave;

- Da se posebno naglašava da je podnositeljka tokom stručnog ispita polagala dva puta i da ni na prvom, niti na drugom polaganju, ista nije vladala materijom iz oblasti prava i pedagogije;
- Da tokom drugog polaganja, nakon što su članovi komisije utvrdili da kandidatkinja ne ispunjava minimalne standarde, direktorica škole je javno istupila pred komisijom i zahtijevala da se njeno mišljenje posebno izdvoji, naglašavajući da kandidatkinja nije zadovoljila postavljene kriterijume i smatra da nije za prolaz;
- Da ovo jasno ukazuje na situaciju u kojoj je vršen pritisak i na komisiju da formalno „zadovolji“ kriterijume, kako bi kandidatkinja prošla ispit, što je suprotno objektivnom i nepristrasnom postupanju;
- Da je na taj način još jednom potvrđeno da podnositeljka ne posjeduje neophodnu pedagošku, stručnu i profesionalnu osposobljenost za obavljanje nastavničke funkcije, kako u pravnom, tako i u pedagoško-didaktičkom smislu, te da ne ispunjava propisane standarde za rad u obrazovno-vaspitnoj ustanovi;
- Da u pogledu radno-pravnog statusa podnositeljke, ističe se da joj je zaključen ugovor o radu na određeno vrijeme u trajanju od 30 dana, u skladu sa važećim propisima i da po isteku navedenog ugovora isti nije produžen, te je radni odnos prestao istekom ugovorenog roka, po sili zakona;
- Da podnositeljka nije dobila otkaz, niti joj je izrečena mjera prestanka radnog odnosa po disciplinskom ili drugom osnovu i da joj je po prestanku radnog odnosa isplaćena naknada za neiskorišćeni godišnji odmor, u skladu sa važećim zakonskim odredbama;
- Da na osnovu svega navedenog, jasno se zaključuje da je ustanova postupala zakonito, savjesno i odgovorno i da su uočene nepravilnosti nastale isključivo neodgovornog, neformalnog i nezakonitog postupanja pojedinih zaposlenih mimo znanja i odobrenja uprave.

III ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

- 5. Na osnovu sprovedenog ispitnog postupka, pritužbe, izjašnjenja, dostavljene i pribavljene dokumentacije, utvrđene su sljedeće činjenice i okolnosti relevantne za donošenje mišljenja:**
- Da je podnositeljka XX bila zaposlena u SSŠ “Ivan Uskoković” u Podgorici godinu i po dana a na mjestu nastavnice saobraćajne grupe predmeta od u periodu od 06. novembra 2024. do 30. aprila 2025. godine i da joj je ugovor produžavan na period od 30 dana;
 - Da je u više navrata mijenjala koleginicu XY i održavala njene časove, a da se XY u dnevnik potpisivala kao nastavnica koja je časove održala;
 - Da je podnositeljki donijeto rješenje o prestanku radnog odnosa broj 1031 od 30. aprila 2025. godine;
 - Da je podnositeljka 5. maja 2025. godine uložila žalbu na rješenje o prestanku radnog odnosa;
 - Da iz odgovora na žalbu direktorice JU SSŠ “Ivan Uskoković” proizilazi da su sve relevantne činjenice uzete u obzir prilikom donošenja rješenja i da podnositeljki ugovor, koji se sklopljen do 30 dana, nije produžen u skladu sa odredbama člana 164 stav 7 Zakona o radu;

- Da su uzeti u razmatranje navodi podnositeljke o zamjeni i preuzimanju obaveza od koleginice XY mimo nadležnosti;
- Da je pokrenut disciplinski postupak protiv zaposlene XY;
- Da se zaposlena XY proglasila odgovornom u postupku utvrđivanja odgovornosti za povredu radne obaveze i da joj je izrečena mjera prestanka radnog odnosa 24. juna 2025. godine;
- Da je za podnositeljku organizovano polaganje stručnog ispita u navedenoj školi, a da isti nije položila;
- Da duže od zakonom predviđenog roka nije zakazano ponovno polaganje i da se podnositeljka obraćala Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija molbom za odobrenje polaganja stručnog ispita iz prava i pedagogije u drugoj školi;
- Da je iz Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija podnositeljki odgovoreno da je organizacija i izvođenje polaganja stručnog ispita u nadležnosti obrazovno vaspitne ustanove;
- Da se podnositeljka obraćala u više navrata Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija povodom nepravilnosti u isplati novčanih sredstava za održane časove te da su predstavnici Ministarstva organizovali sastanak tim povodom sa podnositeljkom i XY tokom jula 2025. godine i da im je tom prilikom objašnjena uloga Ministarstva;
- Da su ih uputili na Prosvjetnu inspekciju koja je nadležna za rješavanje tih pitanja.

IV RELEVANTNO PRAVO

6. Ustav Crne Gore:

„ Član 8 stav 1

Zabranjena je svaka neposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu. ”

7. Zakon o zabrani diskriminacije ("Službeni list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 18/14, 42/17):

„Član 2 st. 1 i 2

Zabranjen je svaki oblik diskriminacije, po bilo kom osnovu.

Diskriminacija je svako pravno ili faktičko pravljenje razlike ili nejednako postupanje, odnosno propuštanje postupanja prema jednom licu, odnosno grupi lica u odnosu na druga lica, kao i isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva nekom licu u odnosu na druga lica, koje se zasniva na rasi, boji kože, nacionalnoj pripadnosti, društvenom ili etničkom porijeklu, vezi sa nekim manjinskim narodom ili manjinskom nacionalnom zajednicom, jeziku, vjeri ili uvjerenju, političkom ili drugom mišljenju, polu, promjeni pola, rodnom identitetu, seksualnoj orijentaciji i/ili interseksualnim karakteristikama, zdravstvenom stanju, invaliditetu, starosnoj dobi, imovnom stanju, bračnom ili porodičnom stanju, pripadnosti grupi ili pretpostavci o pripadnosti grupi, političkoj partiji ili drugoj organizaciji, kao i drugim ličnim svojstvima.

Član 29 st. 1 i 2

„Ukoliko tužilac/teljka učini vjerovatnim da je tuženi/a izvršio/la akt diskriminacije, teret dokazivanja da usljed tog akta nije došlo do povrede jednakosti u pravima i pred zakonom prelazi na tuženog/u. Pravilo o teretu dokazivanja iz stava 1 ovog člana primjenjuje se i u postupanju za zaštitu od diskriminacije kod Zaštitnika/ce.”

8. Opšti zakon o obrazovanju i vaspitanju ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 64/02, 31/05, 49/07, "Službeni list Crne Gore", br. 004/08, 21/09, 45/10, 73/10, 40/11, 45/11, 36/13, 39/13, 44/13, 47/17, 59/21, 76/21, 146/21, 003/23, 84/24)

„Član 82

Direktor ustanove:

- 1) planira, organizuje i rukovodi radom ustanove;
- 2) organizuje racionalno i efikasno izvođenje obrazovnog programa;
- 3) obezbjeđuje jednakost učenika u ostvarivanju prava na obrazovanje i vaspitanje, u skladu sa njihovim sposobnostima;
- 4) priprema predlog godišnjeg plana rada i odgovoran je za njegovo sprovođenje;
- 5) rukovodi radom nastavnčkog, odnosno stručnog vijeća;
- 6) vrši izbor nastavnika, stručnih saradnika i drugih zaposlenih u ustanovi;
- 7) predlaže akt o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta;
- 8) vrši stručno-pedagoški nadzor;
- 9) odlučuje o pravima i obavezama zaposlenih, u skladu sa zakonom;
- 10) podstiče stručno obrazovanje i usavršavanje nastavnika i predlaže njihovo napredovanje;
- 11) donosi plan unapređenja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada ustanove;
- 12) zastupa i predstavlja ustanovu i odgovoran je za zakonitost rada ustanove;
- 13) sarađuje sa roditeljima i sredinom;
- 14) obrazuje komisije za provjeru znanja učenika u toku trajanja nastave, na zahtjev učenika, roditelja ili staratelja;
- 15) obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom ustanove.

Direktor je dužan obrazovati Komisiju iz stava 1 tačke 14 ovog člana u roku od 24 časa od podnošenja zahtjeva za provjeru znanja učenika.”

“Član 106

Poslije završenog pripravnčkog staža nastavnik polaže stručni ispit.

Pravo da polaže stručni ispit ima i nastavnik koji nije obavio pripravnčki staž, a nakon diplomiranja u propisanom nivou i oblasti (profilu) obrazovanja utvrđenim zakonom i podzakonskim aktom ima najmanje jednu godinu radnog iskustva u nastavi u ustanovi, odnosno ustanovi visokog obrazovanja. Izuzetno od stava 1 ovog člana, nastavnik koji je obavio pripravnčki staž, odnosno stručno osposobljavanje u licenciranoj privatnoj ustanovi, odnosno nastavnik koji je stekao radno iskustvo u skladu sa stavom 2 ovog člana, stručni ispit polažu u odgovarajućoj javnoj ustanovi koju odredi Ministarstvo.”

“Član 107

Stručni ispit se polaže pred nadležnom komisijom.

Sadržaj, uslovi, način i mjesto polaganja stručnog ispita, kao i obrazovanje i sastav komisije i visina troškova bliže se uređuje propisom Ministarstva.”

9. Pravilnik o polaganju stručnog ispita nastavnika ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 67/03, "Službeni list Crne Gore", br. 17/14, 17/15, 60/21)

“Član 25

Nastavnik koji ne položi jedan ili više djelova stručnog ispita u jednom ispitnom roku ponovo polaže te djelove stručnog ispita u roku koji odredi komisija, a najkasnije u roku od 60 dana od dana polaganja stručnog ispita.

Nastavnik koji ne položi nijedan dio stručnog ispita u jednom roku, odnosno koji ne položi preostale djelove stručnog ispita u dva naredna roka, nije položio stručni ispit.”

10. Zakon o državnoj upravi ("Službeni list Crne Gore", br. 78/18, 70/21, 52/22)

„Član 54 st. 1 i 2

Organi državne uprave dužni su da, na zakonit način i blagovremeno, postupaju po zahtjevima građana i pravnih lica koji oni podnose radi ostvarivanja prava i izvršavanja obaveza.

Organi državne uprave građanima i pravnim licima daju potrebne podatke, obavještenja i objašnjenja i pružaju odgovarajuću stručnu pomoć.”

11. Povelja Evropske unije o temeljnim pravima (2016/c 202/02):

“Član 41

1. Svako ima pravo da institucije, tijela, uredi i agencije Unije njegove predmete obrađuju nepristrano, pravično i u razumnom roku. 2. To pravo uključuje: (a) pravo svake osobe na saslušanje prije preduzimanja bilo kakve pojedinačne mjere koja bi na nju mogla nepovoljno uticati; (b) pravo svake osobe na pristup svojem spisu, uz poštovanje zakonitih interesa povjerljivosti te profesionalne i poslovne tajne; (c) obavezu uprave da obrazloži svoje odluke.”

12. Zakon o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br.42/11, 32/14, 21/17):

„ Član 27 st. 1 i 2

“Zaštitnik/ca je institucionalni mehanizam za zaštitu od diskriminacije.

Zaštitnik/ca, uz saglasnost diskriminisanog lica, postupa i preduzima mjere za zaštitu od diskriminacije, u skladu sa ovim zakonom i posebnim zakonom kojim je uređena zabrana diskriminacije.

Član 41

Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda. Kad Zaštitnik/ca utvrdi da je došlo do povrede ljudskih prava i sloboda, mišljenje sadrži i preporuku o tome šta treba preduzeti da bi se povreda otklonila, kao i rok za njeno otklanjanje.”

13. Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda:

“ Član 14

Uživanje prava i sloboda predviđenih ovom konvencijom osiguraće se bez diskriminacije po bilo kom osnovu, kao što su pol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, veza sa nekom nacionalnom manjinom, imovno stanje, rođenje ili drugi status.“

V ZAKLJUČNA OCJENA

14. Podnositeljka pritužbom stavlja na teret mobing i diskriminaciju JU SSŠ “Ivan Uskoković” dok Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija prigovara povredi prava na odgovor.

15. U ispitnom postupku pred Zaštitnikom, zatražena su i pribavljena izjašnjenja na navode iz pritužbe koja su detaljnije navedena u tačkama 3. i 4. ovog mišljenja.

16. Zaštitnik zapaža da je neprihvatljivo postupanje poslodavca u konkretnoj situaciji prestanka ugovora o radu. Naime, iako formalno-pravno u skladu sa zakonom, imajući u vidu da ugovor o radu nije produžen dok je školska godina još bila u toku kao i činjenica da, nakon prestanka ugovora podnositeljke, na tom radnom mjestu nije zaposleno drugo lice, ukazuju na opravdanu sumnju da je rješenje o prestanku radnog odnosa moglo imati elemente odmazde – revanšizma.

16.1. U vezi sa navedenim okolnostima, Zaštitnik smatra da izostanak jasnih i konkretnih razloga za takvu odluku može ostaviti utisak proizvoljnosti i potencijalno obeshrabrili zaposlene da ukazuju na nepravilnosti u radu, što nije u skladu sa principima dobre uprave.

17. Dalje, hospitacija časova predstavlja legitimno sredstvo pedagoško-instruktivnog nadzora, koje proizilazi iz obaveze uprave ustanove da prati kvalitet nastavnog procesa. Međutim, način njenog sprovođenja mora biti zasnovan na principima proporcionalnosti, objektivnosti i transparentnosti.

17.1. U konkretnom slučaju, učestalost nenajavljenih ulazaka na časove, u kombinaciji sa indirektnim prozivanjem i izostankom jasnog obrazloženja razloga za pojačan nadzor, ukazuje na nedostatak transparentnosti i adekvatne profesionalne komunikacije. Takvo postupanje moglo je kod podnositeljke stvoriti osjećaj pritiska i nesigurnosti u radnom okruženju. Zaštitnik zaključuje da navedeno postupanje odstupa od standarda profesionalnog odnosa prema zaposlenima.

18. U postupku kod Zaštitnika je nesporno utvrđeno da je podnositeljka u dužem vremenskom periodu izvodila nastavu umjesto druge zaposlene, bez formalnog pravnog osnova, bez evidencije i bez odgovarajuće naknade. Dopuštanje ili neprepoznavanje ovakve prakse predstavlja ozbiljan propust u organizaciji rada i nadzoru, kojim se zaposleni dovodi u

pravno nesiguran položaj i uskraćuje mu se zaštita prava iz rada. Zaštitnik posebno naglašava da je organizacija nastavnog procesa isključiva odgovornost uprave ustanove. Istovremeno, Zaštitnik ukazuje da su i zaposleni dužni da postupaju u skladu sa propisima, te da prihvatanje neformalnih aranžmana ne može biti osnov za ostvarivanje prava koja nijesu zasnovana na procedure i urednoj evidenciji.

19. Takođe u postupku kod Zaštitnika konstatovano je da je uprava škole, nakon saznanja o nepravilnostima, sprovela disciplinski postupak i preduzela mjere u skladu sa svojim ovlašćenjima. Međutim, činjenica da su nepravilnosti u organizaciji nastave i evidenciji rada trajale duži vremenski period ukazuje na nedostatke u sistemu internog nadzora i kontrole. Stoga, Zaštitnik je mišljenja da je izostanak pravovremenog reagovanja doprinio nastanku situacije koja je imala negativne posljedice po radno-pravni položaj podnositeljke.

20. Dalje, u odnosu na postupanje Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija Zaštitnik zapaža da Ministarstvo nije u potpunosti postupilo u skladu sa obavezama koje proizilaze iz Zakona o državnoj upravi, imajući u vidu da podnositeljki nijesu blagovremeno i jasno dostavljene informacije o ishodima postupaka pokrenutih po njenim obraćanjima. Naime, neobezbjedivanje potpune i pravovremene informacije o rezultatima inspekcijskog nadzora i preduzetim mjerama, predstavlja propust koji dovodi u pitanje transparentnost i efikasnost postupanja organa uprave. Takvo postupanje nije u skladu sa standardima dobre uprave i može uticati na povjerenje građana u rad institucija.

21. Zaštitnik ukazuje na obavezu nadležnih organa da obezbijede poštovanje rokova i procedura u postupku polaganja stručnog ispita, kao i uslove koji garantuju nepristrasnost i objektivnost ocjenjivanja. U tom smislu, potrebno je obezbijediti dosljednu primjenu propisa i jasnu komunikaciju prema kandidatima u vezi sa terminima i uslovima polaganja.

21.1. Navodi podnositeljke o odlaganju termina i neizvjesnosti u vezi sa ponovnim polaganjem ukazuju na nedostatke u organizaciji ovog postupka koji mogu dovesti u pitanje pravnu sigurnost kandidata. U takvim situacijama, naročito u uslovima narušenih odnosa u kolektivu, potrebno je preduzeti dodatne mjere kako bi se obezbijedila nepristrasnost i povjerenje u postupak.

22. Zaštitnik zaključuje da u konkretnom slučaju nijesu utvrđene povrede prava koje bi se mogle kvalifikovati kao mobing ili diskriminacija. Međutim, brojni propusti u organizaciji rada, komunikaciji i načinu postupanju nadležnih organa doprinijeli su nastanku konflikta, kao i osjećaja pravne nesigurnosti podnositeljke i na osnovu svega navedenog daje

PREPORUKE

JU SSŠ „Ivan Uskoković“:

1. *Da unaprijedi interne procedure u vezi sa organizacijom nastave, posebno u dijelu koji se odnosi na zamjene časova, njihovo odobravanje i evidenciju;*
2. *Da uspostavi efikasnije mehanizme internog nadzora i kontrole rada, radi pravovremenog uočavanja i sprječavanja nepravilnosti kako bi se spriječile situacije koje mogu dovesti do osjećaja pritiska ili nesigurnosti u radnom okruženju;*
3. *Da obezbijedi dosljednu, transparentnu i dokumentovanu komunikaciju sa zaposlenima u vezi sa pravima, obavezama i odlukama koje se odnose na njihov radno-pravni status;*
4. *Da osigura dosljednu primjenu propisa u postupku organizacije i polaganja stručnog ispita.*

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija:

1. *Da obezbijedi blagovremeno i potpuno informisanje podnosilaca prijava o ishodima postupaka;*
2. *Da razmotri mogućnost organizovanja stručnog ispita pred drugim komisijama ili u drugim ustanovama u slučajevima narušenih odnosa i sumnje u objektivnost.*

JU SSŠ “Ivan Uskoković” i Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija su dužni da, u roku od 30 dana od dana prijema mišljenja, dostave izvještaj o radnjama i mjerama preduzetim radi izvršenja preporuke.

ZAŠTITNIK

LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE

mr Siniša Bjeković

Dostaviti:

- Podnositeljki
- JU SSŠ „Ivan Uskoković“
- Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija
- a/a